DEC 12 1921
Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. — No. 287. Jersey City, N. J., Saturday, December 10, 1921. — VOL. XXIX. — Число 287. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 10. грудня, 1921. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ЗАВОРУШЕННЯ В ШІКАҐО ПОВТАРЯЮТЬСЯ

ШІКАҐО, 8. грудня. — Страйкові заворушення в наслідок страйку робітників великих різниць в Шікаґо повторилися нині майже з такою самою силою, як вони відбулися першого дня. Як каже поліція, силу розрухів здержувало лише одно, а то те, що нині був день виплат у різницях, і страйколомці виходили не гурмою, як учора, але одинцем та по двох і тихо всідали на стріткари.

Все таки по всіх вулицях довкола різниць зібралася велика маса народа, страйкарів та їх симпатиків (прихильників). Поліція вислала на місце всю силу кінних, піших та мотоцикльових поліменів. Се однак не здержувало страйкарів ані троха. Поліція кілька разів кидалася на товпу, щоби її розганяти, але се її рідко вдавалося доконати; за кождим разом приходило лише до бійки, в котрій поліція вживала палок і револьверів, а страйкарі каміння та цеґол. Поліція рахує, що вона віддала яких 200 до 300 вистрілів.

В наслідок бійки один чоловік дістав постріл, а 150 людий було ранених. Арештовано богато людий; межи ними арештовано паню Гороску, котра брала участь в бійці межи поліцією та страйкарами на розі 48-ої вулиці та Расін Евеню, та Теодора Торасяка, котрого поліція найшла в домі, з котрого палистріли на поліцію.

СУД ПРОТИ ПИКЕТОВАННЯ.

Судя Саливан з виспого суду видав дуже широку і остру судову заборону проти страйкарів.

Судовий заказ („інджанкшен") забороняє страйкарям робити заворушення в дільниці стакярдів (різниць) та уставляти пикети коло виходів та входів різниць.

Адвокат Кер, котрий заступає страйкарів, видав заяву, в котрій складає усю вину за заворушення на нанятих великими різницями ґанменів (розбишак).

СУД ХОЧЕ ПОСЕРЕДНИЧИТИ МЕЖИ СТРАЙКАРАМИ ТА РІЗНИЦЯМИ.

КАНЗАС СИТІ, Канзас, 8. грудня. — Хоч різниці в сім місті заявляють, що вони наняли знов більше число робітників, мимо сього Канзаський Промисловий Суд, певно за почином різниць, заявив свою готовість відбути конференцію з представниками страйкарів в різницях. Суд каже, що він лишиться в місци і буде готов посередничити межи різницями та робітниками, щоби лише довести до спокою та мира.

Страйк в місті відбувається спокійно.

МОЛОЧАРСЬКІ КОМПАНІЇ ВІДКИДАЮТЬ ПОСЕРЕДНИЦТВО МІСЬКОЇ РАДИ.

НЮ ЙОРК, 8. грудня. — Організація молочарських підприємств відкинула нині оферту комітету олдерменів (міських радних) котрі заявляли свою готовість посередничити в страйку молочарських візників.

Підприємці кажуть, що вони не годяться на якенебудь посередництво, бо нагода на се уже давно минула, бо молочарські підприємці уже покінчили свою організацію, себто наняли на місце страйкарів нових робітників.

Нині вечером відбулися в Сентрал Опера Гавз великі збори, на котрих заявилося коло чотири тисячі молочарських візників. Провідники страйку упевняли страйкарів, що страйк йде добре.

ЧОТИРИ ДЕРЖАВИ ГОДЯТЬСЯ ЩОДО СПРАВ ТИХОГО ОКЕАНУ.

ВАШІНҐТОН, 8. грудня. — На конференції щодо зменчення зоружень та справ Тихого Океану прийшло відай уже до скасовання японсько-англійського порозуміння та до заступлення його угодою межи чотирма державами, себто: Злученими Державами, Англією, Японом та Францією.

Угода відграничує докладно посілости кождої держави на Тихому Океані та зобовязує кожду державу не нападати на посілости других держав. Кожда держава обовязується далі питатися других держав за кождим разом, як вона буде думати, що хтось нарушує її інтереси. Коли прийшлоби до непорозуміння межи двома державами, то вони зобовязуються кликати дві другі держави на посередників та мирових суддів.

Про сю угоду ще не було ніякої офіціяльної заяви. Зроблено угоду у формі звичайної міждержавної умови, і тому вона буде мусіла дістати потверджене американського сенату.

СПРАВА БЕЗЗАКОННИХ ЕКЗЕКУЦІЙ В АРМІЇ.

ВАШІНҐТОН, 8. грудня. — Нині відбувалося засідане сенатового комітету, котрий має розслідити піднесені свого часу сенатором Вотсоном закиди про беззаконні екзекуції жовнірів в американській армії у Франції.

Межи свідками виступив полковник американської армії Волтер Бетел, котрий був ґенеральним судією в американській армії в час війни. Він переглянув усі случаї присудів смерти, виданих проти американських жовнірів у Франції; з його розслідів виходить, що суд видав 62 засуди смерти, але з того виконано лише 11 присудів. 51 засудженому кару смерти замінено другою карою.

Як другий свідок виступав самий сенатор Вотсон; він далі обстоював при своїх закидах і підчас переслухання прочитав до сенатового протоколу ряд писем від бувших жовнірів, готових посвідчити правдивість його закидів.

КОНФЕРЕНЦІЯ ДЛЯ ЗМЕНЧЕННЯ ЗОРУЖЕННЯ В КИТАЙСЬКИХ СПРАВАХ.

ВАШІНҐТОН, 7. грудня. Комітет для справ Тихого Океану видав нині комунікат, що він застановлявся над ріжними справами Китаю і в декотрих з них осягнув певні заключення та згоду. Межи инчим, держави обіцяли Китаеви позносити всі стації бездротного телеграфу, удержувані на територїї Китаю, мають право висилати лише урядові депеші. Всі стації, які таких депеш не можуть висилати, мають бути перебрані китайською державою.

Далі відбувалася дискусія над справою аренд ріжних китайських провінцій, забраних ріжними чужими державами. Пару днів тому назад державиcі згодилися відступити від своїх прав, але лише під певними услівями; межи инчим Япан хотів уступити з китайської провінції Шантунґ, але під услівям, що Китай позволить йому лишитися в Порт Артурі і Дальнім. На нинішнім засіданню представник Япану виявнив докладніше становище Япану в тій справі, а китайський дипльомат настоював на тім, щоби Япан уступив з Китаю.

ГУВЕР РОБИТЬ ПЛЯНИ МОНЕТАРНОЇ РЕФОРМИ В ЕВРОПІ.

ВАШІНҐТОН, 7. грудня. В послідним числі органу американської федеральної Банкової Ради появилася статя американського секретаря торговлі, Герберта Гувера, про те, як усталити курс ріжних держав середної та східної Европи.

Автор каже, що без привернення постійного курсу не можлива торговля межи державами. Щоби до сього довести, Гувер предкладає цілий ряд реформ. Межи ними є такі: кожда держава повинна привернути рівновагу межи своїми податками та видатками; кожда повина усталити свою монетарну систему; завести контролю над своїми вивозом товарів та привозом; давати кредити на продукційні цілі.

ІРЛЯНДІЯ ВИДАСТЬ ПОЗИЧКУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

ВАШІНҐТОН, 7. грудня. Гері Бовленд, представник Шинфейнерів в Злучених Державах, заявив, що айриська република видасть незадовго по своїм утверджению 5-процентові позичкові бонди; на сі бонди будуть виміняні усі бонди попередних позичок, збираних айриським революційним урядом.

ВЕЛИКІ РІЗНИЦІ СТАРАЮТЬСЯ О СУДОВУ ЗАБОРОНУ ПРОТИ СТРАЙКАРІВ.

ШІКАҐО, 7. грудня. Великі різниці внесли до суду просьбу о видання судової заборони проти страйкарів, забороняючої їм мішатися в якийнебудь спосіб до ведення різницьких підприємств. До позву приступили всі пять великих різницьких підприємств.

БОРОТЬБА ЗА СВІТОВІ ТОРГОВЕЛЬНІ РИНКИ

Щоби здобути собі світові ринки, які послідними часами Німці почали відбирати Американцям завдяки дешевині своїх матеріялів та робітників, одна американська фірма попала на думку перенести свої фабрики до Німеччини, щоби в той спосіб скористати з тих самих корисних умов, з яких користають німецькі промисловці. Сею фабрикою є відома фірма Єйл енд Тавн Менюфекчурінґ Ко., котра виробляє замки та другі зелізні вироби. Се підприємство задумує закупити землю коло Гамбурґа, поставити там фабрику і звідти продавати товарі поза границі. Оправдуючи свою політику, фірма видала заяву, в котрій каже, що кошти витворювання в Німеччині так сильно низчі від коштів продукції в Америці, що про яку конкуренцію американських товарів з німецьких навіть не може бути.

ХОЧУТЬ РАТУВАТИ ПИВО.

Як доносять зі Сейнт Луис, Мезурі, місцеві фабриканти пива внесли до суду позов, щоби він признав незаконним недавно ухвалений закон про заборону вживання пива як лікарство.

ЗАХОДИ УКРАЇНЦІВ В БЕЛЬҐІЇ.

Бельґійський драматичний гурток у Ліежі „Лютенція" дня 30. жовтня с. р. під проводом Мотінняка улаштував вечірку на користь українських збігців в Польщі. Ініціятива цієї вечірки належить Українській Національній Раді в Бельґії.

АМЕРИКА СТУДІЮЄ ВИГЛЯДИ ТОРГОВЛІ З РОСІЄЮ.

Департамент (міністерство) торговлі постановило зажадати від конґресу визначення певної суми гроший на покритте коштів простудіовання виглядів торговлі з Росією та евентуальним починанням торговельних зносин зі сею країною. Департамент торговлі від довшого вже часу приглядається на поступи в торговлі з Росією, які поробили декотрі европейські краї і він самий застановляється над можливостю таких зносин. З сього однак не виходить, що американський уряд готов признати совєтський уряд.

СНІЖНІ ХУРТОВИНИ В ГАЛИЧИНІ

З усіх сторін доходять вісти про нечувані в тому часі сніжні хуртовини. Відбивається це на комунікації. Телефони попереривані. Почта також слабо фунґує.

УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ В БЕРЛІНІ.

З Берліна доносять що всім студентам українських висщих шкіл, що виїхали з Польщі до Німеччини для продовження освіти, пощастило вступити до німецьких державних шкіл.

УКРАЇНЦІ В ЧЕХІЇ.

Мимо тяжкого матеріяльного становища Українці в Чехії працюють там досить енерґічно. Повстали там тепер співацькі і орхестрові гуртки, а також відділ Кирило-Методіївського Просвітного Товариства.

ГОЛОВА ІРЛЯНДСЬКИХ САМОСТІЙНИКІВ, ІМОН ДЕ ВАЛЕРА, НЕ ПОРУЧАЄ ВІД СЕБЕ ЛОНДОНСЬКОГО ДОГОВОРУ ІРЛЯНСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТОВИ

АЛЕ КАЖЕ НАРОДОВИ ВИЖИДАТИ СПОКІЙНО І ПРИНЯТИ ВИРІШЕННЄ СПРАВИ ІРЛЯНДСЬКИМ РЕВОЛЮЦІЙНИМ ПАРЛЯМЕНТОМ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 8. грудня. — Імон де Валера, голова ірляндського революційного правительства, видав до ірляндського народу відозву, в якій сказав, що він не може поручити лондонського британсько-ірляндського договору до приняття ані ірляндському революційному парляментови („двол ерін") ані народови, бо він вважає, що постанови сього договору суперечать бажанням великої більшости ірляндськоог народу, висловленим у виборах за останні три роки.

Де Валера каже, що в ірляндському кабінеті підпирає його становище міністер внутрішних справ і краєвої оборони.

Для вирішення сеї справи Де Валера склткує публичну сесію ірляндського революційного парляменту на 14. с. м.

Де Валера взиває ірляндський нарід видержати спокійно до того часу, поки парлямент не вирішить сеї справи і приняти вирішенне з достоїнством і повагою.

ОСНУВАТЕЛЬ ТОВАРИСТВА „ШИН-ФЕЙНЕРІВ", АРТУР ҐРИФФИТ, ОБСТОЮЄ ЛОНДОНСЬКИЙ ДОГОВІР

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 8. грудня. — Артур Ґриффит, голова ірляндської делеґації, що підписала британсько-ірляндський договір дня 6. с. м. в Лондоні, оголосив сьогодня вечером таку заяву:

„Я підписав договір між Ірляндією і Великою Британією. Я вірю, що сей договір буде основою для мира і приязни між двома народами. Я буду стояти при сім, що я підписав, у вірі, що прийшов час покінчення вікового спору".

ІРЛЯНДСЬКІ РЕВОЛЮЦІЙНІ ПОЗИЧКОВІ БОНДИ ВАЖНІ.

ЛОНДОН, 8. грудня. — Бонди Ірляндської позички, які „шин-фейнери" видали в 1920 і 1921 році на суму около 20 мілїонів долярів, є важні і будуть сплачені Ірляндською Вільною Державою, яка у справах скарбових має повну самостійність.

ПРОТЕСТ ГРЕЦЬКО-КАТОЛИЦЬКОЇ КАПІТУЛИ У ЛЬВОВІ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО КОМУНІСТИЧНОГО КОНҐРЕСУ.

ЛЬВІВ, 14. падолиста. — Тутешня польська часопись „Ґазета Вечорна" повідомляє, що грецько-католицька капітула зладила в англійській і французькій мові великий меморіял і вислала його до аліянтських держав. В тім меморіялі висловлюється протест проти закидів, що буцімто комуністичний конґрес відбувся в будинку капітули за її відомом. Подібний меморіял вислано до папського нунція у Варшаві.

УКРАЇНЦІ В ГАЛИЧИНІ ВЕДУТЬ БОРОТЬБУ ПРОТИ НАЇЗНИКА НА СПОСІБ ІРЛЯНДСЬКИХ „ШИН-ФЕЙНЕРІВ".

Краківська польська ґазета „Час" з 12. падолиста с. р. пише: З Добромиля прийшли вістки, що українське населенне добромильського й перемиського повіта веде дальше саботаж (чинні перешкоди і нищенне) проти зелізничих предметів. Дня 10. падолиста невідомі Українці облили нафтою і підпалили зелізнодорожний міст під Добромилем.

Друга краківська польська ґазета „Ілюстровани Курєр Цодзєнни" повідомляє зі Львова, що саботаж Українців на провінції дальше поширюється. В Долині невідомий „злочинець" спалив всі конскрипційні аркуші. Крім того поважно ушкоджено тамошні саліни (копальні соли). Телеґрафічна сполука Долини з Ведином перервана.

БОЛЬШЕВИКИ ВТІКАЮТЬ ДО ГАЛИЧИНИ ПЕРЕД УКРАЇНСЬКИМИ ПОВСТАНЦЯМИ.

МЕЛЬНИЦЯ КОЛО БОРЩЕВА, Галичина, 12. падолиста. — Вранці 9. падолиста по всій лінії Збруча большевики пробували одинцем втікати до Галичини. Всіми силами старались завести розмови з польськими постерунками, бажаючи вияснити, що з ними було-б, якби вони перейшли Збруч. Границю обсаджено щільно так, що жадної можливости проходу зза Збруча немає.

Дня 27. жовтня з наказу центральної польської влади замкнено над Збручем всі до одної крамниці, як торговельного товариства „Збруч", так й десятки інших, що до тої пори провадили товарообмін із Совдепією. Центральна Управа товариства „Збруч" остається в Скалі, щоб по упадку большевиків в каменецькому районі негайно поновити діяльність на тім боці Збруча. В Каменці немає жадних цивільних установ. Адміністративні функції ніким не провадяться. Політична робота червоних припинилась цілком. Працюють лише шпиґуни. Район Каменця тісно замкнуто повстанською зелізною скобою.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіти і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ВІЛЬНА ІРЛЯНДІЯ.

Майже 700 літ боролась маленька і бідна Ірляндія з наймогучійшою у світі Великою Британією. І вкінці Велика Британія уступила маленькій Ірляндії і приняла умови мира з рук ірляндських бунтівників, „шин-фейнерів".

700 літ покоряли Анґлійці Ірляндців і не покорили. Бо хотяй мучили їх, катували, кров проливали сторіками, так не зломили у них духа, завзяття і впертої постанови добитись волі і державности рідного краю.

Ще тому два роки ніхто у світі був би не повірив, що правительство Великої Британії буде звертатись до ірляндських повстанців з предложеннєм мира, а ще меньше, що підпише з ними мировий договір, признаючи Ірляндію окремою державою в спілці з другими державами британської імперії.

А дійсність показала, що так сталось. Не маленька і бідна Ірляндія ішла просити о мир Велику Британію, але Велика Британія звернулася з таким предложеннєм до бунтівників-„шин-фейнерів".

Тому кільканайцять літ Ірляндець Артур Ґриффит заложив товариство „шин-фейнерів" („шин-фейн" значить: ми самі), яких метою було підпирати ірляндські вироби в Ірляндії. Скоро та орґанізація розширилась; прибрала марку політичну; а вкінці й зачала правильну домашню війну проти Великої Британії.

І виграли „шин-фейнери".

Дня 6. с. м. премієр Великої Британії Ллойд Джордж підписав в Лондоні з основателем „шин-фейнерів" Артуром Ґриффитом, котрого недавно випустив з вязниці, умову, якою Велика Британія признає Ірляндію самостійною державою в спілці з другими державами британської імперії. Маленька Ірляндія здобула таку державність, яку нині має Канада або Австралія.

Побідило завзяттє, побідила правда, але прискорило побіду горяче підпертє старого краю ірляндського Ірляндцями в Америці.

Отся побіда Ірляндців нехай буде живим прикладом для американських Українців.

Станьмо за своїм рідним старим краєм, як Айриші стояли за своїм!

Даймо рідному краєви підпертє грошем і політичною обороною так як се робили Айриші!

Нехай і серед нас не буде зрадників, але всі станьмо одним фронтом проти ворога ,а чим скорше і сильнійше обєдинимось, тим скорше ворога-наїзника побідимо.

За нами правда таксамо як і за Айришами. Бракує нам ще завзяття і єдности, особливо в Америці.

Ворог наш се не могуча імперія, але паршива штучно зліплена Польща.

І справа наша не є домашньою польською справою, але міжнародньою.

І Галичина не є самітна, бо є ще Велика Україна, яка тепер стогне в московському ярмі і в тяжкій неволі.

Се все нехай промовить до серця і до розуму кождому Українцеви і кождій Українці в Злучених Державах і в Канаді, щоби як найскорше обєднались для боротьби проти Польщі на спосіб ірляндських „шин-фейнерів", а певно, що побіда нашого рідного краю прийде вже скоро.

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКІЙ ЕМІҐРАЦІЇ В АВСТРІЇ.

Дня 20. жовтня с. р. заснувався у Відні Громадський Комітет для допомоги українській еміґрації в Австрії. В склад Комітету увійшли: др. Я. Окуневський, др. Б. Матюшенко, С. Ґольдельман, В. Кедровський, М. Галаган, К. Чайка, В. Липинський, М. Матюшенко, др. А. Окопенко, др. Д. Левицький, О. Галаган, полк. Мельник, Г. Нянчур, Б. Яворський, Ю. Бачинський, др. А. Бурачинський і інші. Головою управи Комітету вибрано д-ра Б. Матюшенка, заступником голови д-ра Я. Окуневського, членами управи М. Галагана, С. Ґольдельмана і К. Чайку.

Комітет має завданнє давати допомогу матеріяльну, трудову, медичну, правну і культурну всім українським громадянам, перебуваючим в Австрії, без ріжниці їх походження і політичних поглядів. Найблищою турботою Комітету являється улаштованнє притулку (станиці) для немаючих помешканя українських еміґрантів, зокрема студентів. Кошти Комітету складаються з жертв, які він одержав як від приватних осіб, так і від офіційних представників УнР. і З. УНР. Але коштів сих ще дуже небогато, особливо, коли взяти на увагу зростаючу з кождим днем велику нужду серед численної української еміґрації в Австрії і в залежности від сього великий розмір потрібної допомоги.

Успіх діяльности Комітету залежати-ме, очевидно, в першу чергу від степені активного співчуття з боку ширших кругів громадянства.

НЕІСТНУЮЧА УМОВА.

Нова польська провокація. — Вигадана умова між Раковським і Петрушевичем. — Звичайна польська безличність чи політична пімста?

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Польська ендецька преса розголошує чергову противукраїнську сензацію: Петрушевич заключив союз з совітсько-українським урядом Раковського! Кождий Українець, почувши цю сензацію, скаже коротко: нісенітниця. Та широкий світ, на превеликей жаль, стоїть менше під українським, ніж під польським впливом. Ми мали нагоду в цім пересвідчитись, бачучи з глибоким сумом, як останні події в Галичині — замах Федака, великі арештовання у Львові, „комуністичний конґрес" у катедрі св. Юра — освітлювались европейською пресою не з українського, а з польського становища. Нову проти українську сензацію світова преса вже також пережовує під вшехпольським сосом. Тому на ній треба зупинитися докладнійше.

Насамперед — подробиці сензації. „Слово Польске", „Ґаєта Поранна" й инші викладають справу так.

В руках польської влади опинились документи, які стверджують, що в березні сього року в Відні заключено умову між західно-українським урядом Петрушевича та совітсько-українським урядом Раковського. В цій умові зазначено, що обидва уряди бажають за всяку ціну визволити Волинь і Східну Ґаличину зпід польського панування. Щоб осягнути цеї мети, Петрушевич зобовязується дати 50 тисяч війська, що перебуває в Чехах, а Раковський дає допомогу грішми й одяг на 1001 тисячну армію. По звільненню Волині й Східної Галичини від Поляків утворюється Західна Українська Республіка в тісній федерації з совітською Україною.

Так виглядає ся славнозвісна „умова", сфабрикована в варшавських чи львівських вшехпольських р е д а к ц і я х. Сфабрикована — бо треба бути дитиною чи ідіотом, щоб хоч на хвилину повірити, що уряд Петрушевича міг дійсно заключити таку умову. Коли-б той уряд навіть не був так тісно звязаний з власними народніми масами та з громадською опінією свого народу, то він з **міркувань загально-політичних** не міг би зробити такого кроку. Знаючи, як Полякам хочеться за всяку ціну ославити галицько-український національний рух, **як рух большевицький,** уряд Петрушевича вже для того не заключив би договору з большевиками, щоб не лити води на польський млин.

Далі, знаючи безвиглядне становище большевицького уряду на Україні, західно-український уряд також з оглядів практичних не міг робити з ним умови, бо така умова практично нічого Галичині не може дати. Уряд Раковського не є реальною силою, бо він навіть свого власного становища на Україні не може закріпити — де-ж йому тут думати про допомогу для когось другого!

Нарешті, знаючи добре, як цілий український нарід од Сяну до Дону глибоко й палко ненавидить комуністичний лад і большевицьку владу, а також знаючи, що цілий культурний світ ставиться до тої влади цілком неґативно й ворожо, — уряд Петрушевича не міг би зробити такої капітальної дурниці, щоб заключити умову з урядом Раковського й тим скомпромітувати свою справу в очах власного народу й цілого світу.

Одно слово: нісенітниця!

Самі Поляки найкраще знають, що подібні комбінації купи не держаться. Коли-ж вони поширюють такі чутки, то з єдиним наміром **туримати в своїх руках Східну Галичину.** Виставляючи Українців большевиками чи союзниками большевиків, вони тим наче оправдують перед світом необхідність свого дальшого панування в Галичині. Пощо віддавати Галичину Українцям—щоб вони віддали її большевикам? То вже краще хай буде польське безладде, ніж большевицький лад...

Остання сензація має ще спеціяльний підклад, бо **вона безперечно є пімстою Поляків за невдалу спробу навязати переговори з урядом Петрушевича.** Не схотіли ви з нами „по-доброму" пертрактувати — так ми-ж вас ославимо на цілий світ большевиками! Такий спосіб провадження дипльоматії дуже нагадує безсмертну нашу бабу Параску, яка в критичних випадках має тільки один арґумент: „а в тебе тітка кривобока!"... Та де-ж було новоявленим польським дипльоматам навчитися кращих способів провадження міжнародної політики!

Про ті невдалі польські спроби „поторгуватися" з урядом Петрушевича ми тепер знаходимо нові й дуже інтересні подробиці в віденській „Соборній Україні". Львівський тижневик „Визволення" схотів був подати ці подробиці, але стаття зістала сконфіскована, а самий тижневик за таку спробу закрито. „Соб. Україна" роздобула сконфіскованy статтю й видрукувала її.

Довідуємося отже, що в половині серпня явився у одного з старих українських діячів секретар польського міністерства закордонних справ гр. Лось з представленнєм, що **саме прийшла крайня пора на порозумінне між Українською Галичиною та Польщею.** Згаданий старий діяч не дав на ці аванси ніякої відповіди, але бувши 26. серпня в Варшаві, він мав нагоду розмовляти з польським міністром закордонних справ Скірмунтом і почув також від нього, що „прийшла крайня пора" і т. д. Далі **п. Скірмунт запропонував українському діячеви, щоб той взяв на себе посередництво між варшавським урядом і західно-українським урядом, що перебуває в Відні.** На те укр. діяч одповів, що посередництва на себе взяти не може, а вважає за краще, щоб польський уряд вислав делеґацію від себе.

П. Скірмунт на це заявив, що така делеґація є вже сформована. На чолі її стоїть міністер Ратай, а в її склад входять мін. Рачкевіч, віцемін. Кучиньскі і гр. Лось. Як тільки выясниться, президент Петрушевич згожується переговорювати з польським урядом, згадана делеґація негайно виїде до Відня, маючи далекойдучі повновласти підписати без відома сойму й начальника держави умову про порозумінне.

Чим справа скінчилася — читачі „Свободи" знають. Президент Петрушевич не схотів переговорювати з Поляками, зазначивши, що на основі § 91. Санжерменського договору сувереном Сх. Галичини є антанта, отже Західно-український уряд може мати до діла тільки зі своїм суверiном. Польська делеґація, довідавшись про цю відповідь, мусіла залишитися в Варшаві, а в Відні старався на власну руку дістати авдієнцію у през. Петрушевича нинішній польський посол у Німеччині Мадейскі, та Петрушевич його не приняв. Потикався Мадейскі й до инших членів західно-українського уряду, але й ті його не приняли, а **один із членів того уряду мусів аж револьвером виганяти нахабника зі своєї хати**...

Так Поляки зїли облизня, та ще й якого! Натуральна річ, що вони злостяться й вигадують тепер усякі небувальщини, щоб хоч таким способом помститися над упертим „гайдамаками"... Ну, та хай злостяться.

Для повноти картини треба зазначити, що вже в останніх днях була зроблена ще одна спроба з польського боку навязати переговори з урядом Петрушевича. Бувши отсе в Празі для заключення польсько-чеської умови, **Скірмунт прохав чеського міністра закордонних справ Бенеша взяти на себе посередництво між ним і Петрушевичем для полагодження східно-галицької справи.** Скірмунт був такий наївний, що сподівався в цих переговорах намовити Петрушевича згодитись на автономію для Галичини; маючи цю згоду в кешені, Скірмунт думав поїхати до Парижу й Лондону, щоб там остаточно поховати галицьке питаннє. **Та Бенеш знав наперед, що Петрушевич ні на які переговори з Скірмунтом не згодиться, й від посередництва відмовився.** Скірмунт „відложив" тоді подорож до Парижа й Лондону й з розбитим серцем повернувся до Варшави.

Діставши два рази такого гарбуза, Польща на-разі дала спокій зі своїми залицяннями й з новим завзяттєм заходилася фабрикувати вигадки про Українців, з них остання — про союз з Раковським. Та ще будуть і залицяння, бо Польща добре знає, що українське лихоліттє в Галичині рано чи пізно минеться, польське-ж лихоліттє тільки тоді пічнеться.

Берлін, 18. листопаду.

Радянин.

ЯПОНСЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЯ НА ДАЛЕКІМ СХОДІ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Український нарід починає сусідувати з Японцями на Далекім Сході. Покищо — ми як племінна маса, вони як державний чинник. Але події, які тепер розвиваються силою пари й електрики, день у день зміняють теперішні відносини і взаємини. На одну з таких важних змін хочу звернути увагу нашої суспільности, а саме на те, що Японці починають уже також як племінна (етнічна) маса налижатися до великої української кольонії на Далекім Сході.

Японці — це сильний і культурний нарід. Сусідство такого народу все корисне, навіть тоді, коли він виступає до боротьби і пре до нових займанщин. Як відомо — Поляки в Познанщині, яку довго держала в своїх руках Німеччина, виробилися в боротьбі з культурними Німцями на справжній нарід. Таксамо Чехи в їх важкій боротьбі проти Німців.

І тому ми зі здвоєною цікавістю повинні приглядатися тому, як Японці кольонізують Далекий Схід. Недавно появився про це їх звіт у Токіо, з якого европейська преса подає такі вісти:

Японську кольонізацію в Кореї й сусідних землях Далекого Сходу почало японське кольонізаційне товариство „Oriental Development Company", основане японським урядом в р. 1908 з капіталом 10 міліонів єнів. В р. 1918 піднесено цей фонд до 20 міліонів єнів, а в рік опісля до 50 міліонів. В перших девятьох літах осідок цього товариства був у Сеулі (столиці Кореї), потім перенесли його до Токіо, основуючи рівночасно філії товариства в Мукдені й Дайрені (Манджурія), а в р. 1919 ще й Харбіні та в Тсінґтав і (мабуть торговельна філія того великого товариства має повстати також у Ню Йорку).

В перших 8 літах японський уряд давав тому товариству по 300.000 єнів річної субвенції. Від р. 1917 до 1921 підпомагав це товариство таким чином, що зрікався по 50 єнів дивіденди від 60.000 акцій товариства, які посідав.

Якже це товариство виконувало свої завдання? Передовсім через банки, даючи кредит японським кольоністам, потому скріпляючи там безпосереднє японський промисл і хліборобство, а саме купуючи для своїх хліборобів землю і т. д.

Щоби японські хлібороби не розплилися на великих просторах Далекого Сходу, закуповувало для них товариство землю тільки в Кореї (з кінцем марта 1920 мало там 1932 акрів землі), давало їм інвентар і насіння, помагало їм продавати плоди їх праці і т. и. Від р. 1918 завело в Кореї управу тютюну, а ще передтим культуру овочевих дерев (яблонь, груш і и.). Овочами провадило торговлю в полудневій Манджурії. В р. 1910 почало залісувати пусті простори й за 10 літ залісило 82.750 акрів землі. Крім того наводнило значні простори, де не було води.

Промисл підняло воно значно: коли в р. 1911 були в Кореї 252 фабрики, то в 1917 є їх уже 1358. Число промислових робітників зросло в тім часі з 14.575 до 41.543. За сім літ (1911-18) побудовано в Кореї 685 анґл. миль нових доріг і почали будувати 3.142 миль доріг. Зелізниць побудовало на 1.100 миль.

З тих сухих чисел видно найлучше, яку муравлину працю виконують Японці на Далекім Сході.

Хто цікавиться їх кольонізаційною роботою докладнійше, знайде огляд її в Sozialistische Monatshefte з 1921 р. Д., ст. 214 і д., II., ст. 927).

Подав **Др. Осип Назарук.**

ПРОСЬБА О КНИЖКИ ДО УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

До Хвальної Редакції
„Свободи" в Джерзи Сіти.

Під теперішню хвилю розкинені ми по всіх чужих державах. Так довго, доки не рішиться доля нашої рідної землі, мусимо перебувати на чужині, а серед яких обставин живе молодь нашого народу, кождий може собі уявити. В кождім великім місті в Европі повно Українців-еміґрантів.

Доволі поважне число еміґрантів представляє наше студентство, яке серед голоду та холоду мусить продовжувати свої студії, щоб в даній хвилі стати правдивими та здібними робітниками нашої держави.

І так українське студентство „Експортової Академії у Відні" (Hochschule fuer Welthander), яке числить тепер понад 100 членів, утворило „Секцію Експортовців". Цілю Секції є: гуртованнє наших студентів, їх вишколеннє в торговельнім напрямі, удільованнє їм моральної і матеріяльної піддержки.

Мимо тяжких обставин праця в Секції поступає вперед.

Щоб дати спромогу фахового торговельного образования ширшим кругам еміґрації, задумує Секція заложити „Фахову бібліотеку" й отворити „Загальні Торговельні Курси".

Тому звертаємось до Вас, Вп. Добродії, з просьбою, споможіть нас книжками і часописями (підручники і словарі чужих мов, праці з обсягу суспільно-політичної економії, фінансової політики, міжнародного права і т. п. в ріжних мовах) а удьте певні, що жертви Ваші не останутъ без овочів. Подяку за се дістанете крім нас і від наших бbратів, які тепер стогнуть під ворожим ярмом.

Секція Експортівців при Українськім Академічнім Товаристві „Січ" у Відні.

Адреса: Verein Ukrainischer Hoerer fuer Welthandel, Wien XIX Hochschule fuer Welthandel.

ЖЕРТВИ НА ДІТОЧУ ЧАСОПИСЬ.

На пресовий фонд діточої газети „Світ Дитини" у Львові жертвували слідуючі особи: С. Фесолович $1.00; Н. Ковтун 50 цнт.; В. Мандзюк 45 цнт.; М. Татаринська 5 цнт. — Разом $2.00.

Сі гроші вислано на місце призначення в реґістрованім листі (число посвідки 162310) дня 30. падолиста б. р.

В. Мандзюк, Ню Йорк, Н. Й.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Подається до загального відома Української Іміґрації в Зл. Державах, що Екзекутива У. Н. Союза виготовила і розіслала до своїх Відділів У. Н. Союза, петиції з протестом проти продовжування ляцької окупації Галичини, та ляцьких звірств над безборонною нашою родиною. Уряди відділів У. Н. Союза, самі або в порозумінню зі зорґанізованими для тої цілн осібними Комітетами, будуть збирати на ті петиції підписи всеї Української Іміґрації в Зл. Державах. Кождий Українець чи Українка як також всі українські діти, котрі не хотять класти своїх голов під ляцький чобіт, покладуть свої підписи на тих петиціях-протестах. Петицій є чотири, і кожда повинна бути підписана всіми Українцями без огляду на приналежність до партії, орґанізації або церкви. Кождий уряд Відділу У. Н. Союза отримав рівночасно поученнє, як, де і коли ті протести висилати, і се буде його річию негайно повідомити про се своїх громадян і американську пресу.

Українці! Прийшла довго вижидана хвиля вирішення долі нашого Рідного Краю. Ляшня штиками, нагайкою та арештами збирає підписи від поневолених наших братів, сестер, батьків, материй і дітей, щоб обдурити світ. Піднесім і ми голос тут, де несягає рука ляцького ката та заявім перед цілим світом, що в ляцьку неволю добровільно ніколи не підемо. Настає хвиля послідня і не пора тепер зважати на те, хто і як до протесту накликує. Тепер мусимо всі враз заявити: ПРОЧ З ЛЯЦЬКОЮ НЕВОЛЕЮ!

І. Каштанюк, гол. рек. скеретар.

„РІДНА ШКОЛА".

(Статтяя надіслана).

Під розвагу членам всіх українських орґанізацій і всему українському громадянству в Злучених Державах і Канаді.

Дорогі Родимці!

Український нарід у старім краю вже три роки веде боротьбу на життє і смерть з ляцьким наїзником на своїх землях. Найкрасші сини нашого народу одні поупадали на поли бою за волю вітчини, другі мучаться в ляцьких тюрмах, а треті скитаються по чужих краях на вигнанню. Нарід наш, хоч як винищений матеріяльно, не впадає на дусі, а свято вірить в те, що день його визволу прийде. З остатних сил тягнеться до боротьби з відвічним ворогом, надіючися час від часу на поміч своїх земляків з Америки і Канади.

Одною з найпекучійших справ нашого народу в старім краю є школа. Нам всім добре відомо, що Ляхи позамикали всі українські школи, і українські діти, як не хочуть учитись по польськи, виховуються в темноті, як колись за панщини.

Нарід, знаючи добре, що його будучність у школі, всілякими способами старається і закладає свої приватні школи, сподіваючись таким чином зарадити лихови, в застою науки, а навіть — як довідуємося з газет — тямучі люди заснували Український Вільний Університет в Чехо-Словаччині.

Зрозумілим кождому є, що засновуваннє і веденнє таких шкіл потребує фондів; а люди, котрі пробують робити ту роботу, тих фондів не мають. І нарід понакладав на себе всілякі можливі податки, а крім того — як нераз читаємо — ріжні громади і товариства звертаються до нас тут в Америці і в Канаді з просьбою, щоби їм прийти з помочию в їх ділі.

Щоби знайти спосіб, яким би американські і канадійські Українці могли прийти їм з помочию, ми низше підписані підаємо ось-таку гадку: Взиваємо членів всіх українських орґанізацій в Америці, як пр. „Український Народний Союз", „Український Робітничий Союз", „Провидіннє", „Народна Поміч", „Згода Братств", „Січова Орґанізація", Українська католицька Дієцезія, Українська греко-православна Дієцезія, всі українські громади, українські спілки, Народні Доми, Клюби і т. п., **щоби члени всіх висше згаданих орґанізацій і товариств наложили на себе двоцентовий податок місячно.** Тесаме най зроблять канадійські Українці. Нас, Українців в Америці і Канаді, нараховується близько міліона, але припустім, що буде зорґанізованих двіста тисяч, по два центи на місяць, то зберемо місячно чотири тисячі, а за рік се зробить 48.000 (сорок вісім тисяч) долярів.

Колиб ми ту збірку увели в життє, то українські школи в старім краю дістануть дуже велику підмогу. До того додамо, що тут непотрібно ніяких церемоній, розходів на кошти подорожі, винаймування галь на віча; дальше, що такий податок не може бути нікому страшний, бо на два центи місячно стати кождого, а—як каже пословиця — „Громада по нитці, а бідному сорочка".

Взиваємо урядників всіх орґанізацій і всіх тих, котрі справу школи ліпше розуміють ніж ми, прості чорноробі, нехай возьмуться до діла!

Місяць грудень нехай буде початком збірки!

Когос, Н. Й., 26. падолиста 1921.

Іван Столяр,
Данило Зальопаний.

P. S. Всі українські часописи, співчуваючі недолі українських шкіл у старім краю, просимо ласкаво о передрук сеї відозви.

ХТО І ЯК МОЖЕ СТВОРИТИ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

(Теорія Липинського).

(Дальше).

(4)

VI.

Отсим-же самим змаганням безсилої, здекласованої інтелігенції захопити в руки політичну владу і провід в нації не породській, а в нації сільській, хліборобській, — поясняється також на перший погляд дивовижний факт, як поява на Україні есеровщини.*). В який спосіб в сій хліборобській Україні, в XX-ім столітті, в самім вже кінці многостолітнього процесу інтензифікації хліборобства і під впливом цієї інтенсифікації закріплення земель в повну приватну власність, — раптом на чолі селянських мас вибирається на якийсь час партія, яка в своїх писаних програмах ставила „соціялізацію землі", тоб-то знищення приватної власности на землю! Перед війною рос. уряд наплодив по своїх бюрократичних, не даючих ніякої технічної освіти школах, цілі юрби здекласованої інтелігенції і напівінтелігенції.

Ця інтелігенція і півінтелігенція, не знайшовши для себе бюрократичних посад в Галичині, в Константинополі та інших краях, що їх мала завоювати стара Росія, кинулась після революції на українське село і там, по розпаді російської армії, бюрократії, „земсоюзів" і „земгорів", стала шукати виходу для своєї звички до командування. Знищення приватної власности на землю це ідея-образ, що захопив оцю здекласовану інтелігенцію, яка по розвалі петербурської Росії лишилася без посад і стала шукати собі політичної роботи на селі. Вирвати у селянства, як богатшого так біднішого, отсей „монополь" сили: вирвати у нього землю, отцю матеріяльну підставу всякої хліборобської політичної сили; перетворити гордих селян-хазяїв, що з посміхкою ставляться до всякої міської інтелігенції, в незвязану тисячними нитками приватної власности з землею, покірливу, рабську, тремтячу перед всякими інтелігентом (будь це петербургський чиновник, український соціял-революціонер, чи большевицький комісар) общинницьку череду; дати такий общинний стадний земельний устрій селянству, щоб воно в цім стадним земельним устрою не могло витворити само з себе своїх-же власних сильніщих правителів і тому не могло обійтися без інтелігентських проводирів, — ось бажання як старих петербургських „мирових посередників" і „земських начальників", так і їх духовних спадкоємців: всяких українських і не українських есерів. Кочовий російський уряд підготовляв їх по своїх школах на більших або менших бюрократів, на більших або менших доглядачів, і погоничів „благодійствуючого" під пануванням тієї чи иншої інтелігентської бюрократії „хліборобського народу".

Подібно тому, як утопійний соціялізм, під впливом зросту властолюбивого хотіння міщанської політикуючої інтелігенції перетворився у всякі політичні, бажаючі влади, соціял-демократичні партії, так-само старе, з одного боку ідейно-утопійне, а з другого мертвоказьонне російське „общинництво" перетворилось раптом, під впливом хотіння державних посад здемобілізованої 1917 р. інтелігенції в величезну політичну українську партію соціялістів-революціонерів. Але крім цієї категорії „есерів" була ще богато небезпечніща категорія инша. Ті самі, що вже в 17-їм столітті, (при тодішних земельних просторах) скаржилися на „дуків", що за ними „всі луги і луки" і що „козаку - нетязі нема де коня попасти". Ті самі сучасні козаки-нетяги, що, як і тоді так і тепер, з найбільшою погордою ставлячись до тяжкої хліборобської праці, **ненавидять всею душею той плуг, що займає все нові землі і все урізує пасовиська,** де можна було так легко, свобідно, без тяжкої праці табуни коней та овець випасати. Це весь той, на жаль, щечисленний у нас, нашою нацією на протязі віків ще не вповні засимільований, **східний кочовий елемент,** який хоч мусів з бідою пристосуватись до нових умов істнування, але своєї дідичної расової зненависти до осілого хлібороба не позбувся.

Велике відродження оцих східних кочових елементів, їх страшна радість, їх безконечне щастє, що вони можуть пороторощити косарки, трактори і молотильки, поломати плуги, попалити „економії", заводи і фабрики, поздіймати рельси і шпали, порізати телефонічні дроти — це одна з найбільше характеристичних рис російської так званої революції. Не на пасивному, прибитому біднотою малоземельному і беземельному але працьовитому хліборобові, який тільки і мріє, що-десь доробитись земельки, — а ось на цьому активному, войовничому, скрізь на мітінгах виступаючому т. зв. „свідомому соціялістичному сільському елементі" будувала свої пляни захоплення на Україні політичної влади вся есерствующі інтелігенти. Так само як перед століттями, мусить український хлібороб і тепер **дані в натурі зі своєї праці** всяким баскакам, всякі ледачим але озброєним кочовникам, всяким ідеалізованим нашими есерами „людям татарським" **платити.**

Есери своєю „політичною діяльністю" підрізали моральну єдину українську національну силу, яка могла була встояти проти большевизму: вони підрізали хазяйовите, хліборобське, більше чи менше українське землевласницьке селянство. І ослабивши українського „пана і куркуля", вони підготовили на Україні панування „Возри" і „комбедів". Замість явити світу „нове слово" української соціялізації, вони розвиток хліборобської культури на Україні повернули на цілі століття назад. Панування большевиків зупинило на довгі часи економічно і національно корисний процес парцеляції таких латифундій, які ані культурністю свого господарства, ані патріотизмом свого хазяїна і його любовю до рідної землі — не були з Україною звязані.

Знищивши її хліборобську культуру і розганяючи по світі селянство, вони відчинять на розтіж двері для чужої національно і крайне ворожої Україні західно-европейської як капіталістичної так хліборобської кольонізації.

Переповів О. Н.

(Конець буде).

*) с. р. соціялістів революціонерів.

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ СКЛАДАЮТЬ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ?

Українські діти з українських шкіл на горі і на долі міста Нюарку, Н. Дж., **не купували собі кендів,** а складали на руки свого учителя п. Т. Каськова по 5 і 10 центів на Позичку Національної Оборони. А коли зібрали 10 долярів, **купили собі на памятку визвольної боротьби українського народа два пятидолярові бонди.** Чи не пійти-б Вам, українські батьки і матері, слідом тих українських дітий?

Нема і не може бути щиро українського серця, яке було би глухим на цей благородний вчинок українських дітий.

Тому, — хто не купив ще українського бида, нехай вийде слідом тих дітий, та,

ВИПОВНІТЬ ЦЮ КАРТКУ І ВИШЛІТЬ П ВРАЗ З ГРІШМИ (МОНІ-ОРДЕРОМ, АБО ЧЕКОМ) ЩЕ СЕГОДНЯ.

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA, Dept. 2.
1901 Columbia Road, N. W. Washington, D. C.

П. Т. З отсею карткою посилаю на Ваші руки суму $. . . .00, словами . . . . долярів як позичку Галицькій Державі. Гроші ці мають бути вжиті Галицьким Урядом, якого головою є Др. Евген Петрушевич, на борбу за визволення Галичини зпід польського панowання. Бонд (запис довжний) прошу прислати мені на такий адрес:

. . . .

. . . .

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЮДОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

Українська Народна Громада в Ню Йорку подає отсим до відома в Ню Йорку і околиці, що з днем 12-го грудня 1921 розпочинаються в салях ч. 1 і ч. 3 Українського Народнього Дому, 217-219 Іст 6-та стріта в Ню Йорку

ПОПУЛЯРНІ НАУКОВІ КУРСИ І ВИКЛАДИ

з слідуючою програмою:

І. УНІВЕРСИТЕТСЬКІ ВИКЛАДИ:

Понеділок: Саля ч. 1. о. А. Павляк, бувший професор Укр. Гімназії у Львові, виклад: **Українська література.**

Середа: Саля ч. 3. Др. С. Демидчук, кандидат адвокатури, виклад: **Начерк політичної економії.**

Четвер: Саля ч. 1. Вол. Лотоцький, редактор „Свободи", виклад: **Український стиль.**

ІІ. ПРИГОТОВЛЯЮЧІ КУРСИ:

Понеділок: Початки української мови, учить Вол. Білоруський, краєвий учитель.

Вівторок: Історія **Природа** (Фізика і Хемія), учить Ст. Дембицький, краєвий учитель.

Четвер: **Аритметика і Геометрія,** учить Вол. Білоруський.

Пятниця: **Курс неграмотних,** провадить Ст. Дембицький.

Наука на тих курсах відбуватиметься в салі ч. 3. Початок науки кождого вечера о год. 7.45 точно і триватиме до год. 9.30, причім замічується, що по означеній годині двері наукових саль будуть замкнені.

ПЛАТНЯ: За університетські виклади 10 центів за кожду лекцію, причім кождому вступ дозволений.

За приготовляючі курси платить ученик згори за три долярі від предмету, причім зазначується, що аритметику і геометрію уважається за один предмет, подібно як історію природи (фізика і хемія). За курс неграмотних оплата виносить 6 долярів.

Інформації уділяє і вписи по приготовляючі курси приймає Просвітна Комісія Української Народної Громади в салі ч. 1. Народного Дому щодня від години 7.45 до 9. вечером від дня оголошення.

Наука розпочинається в понеділок 12-го грудня і триватиме через цілу зиму. 85-87

ЗА ВИДІЛ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ГРОМАДИ:

Іван Федун, голова;
Андрій Дацишин, фін. секр.;
Яким Кий, рекорд. секр.;
Петро Прокопів, заст. голови;
Іван Старик, касієр.

ПРОСВІТНА КОМІСІЯ:
Андрій Дацишин,
Іван Добрянський, Юліян Пачавіч.

ЯК ЛЯХО-ТАТАРИ ПЕРЕВОДИЛИ ЛЯЦЬКУ КОНСКРИПЦІЮ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Звідомлення про кроваву ляцьку конскрипцію зі старокраєвих українських часописей.

VIII.

(Дальше).

Голос французької преси.

„Ль Ер Нувель" в телеграмі з 12. жовтня с. р. зі Львова, доносить: „Польські власти у Східній Галичині, бажаючи поставити держави антанти перед доконаним фактом, зарядили в цій країні переведення перепису, якого формулярі містять, між иншим, рубрику про політичну приналежність; ті власти примушують мешканців заявляти себе горожанами польської републики. Наслідком опору українського населення, відбуваються в цілому краю масові арештування при помочі висланого війська".

ЛЬВІВ.

Вівторок, дня 25. ц. м. арештовано і відведено до поліційних арештів при вул. Яковича директора „Взаїмної Помочі українського народнього учительства" інсп. Івана Ліщинського, за-це, що відмовився від підписання конскрипційної листи.

Дня 24. жовтня арештувала поліція гром. Михайла Стефанівського, майстра слюсарського. За опір проти конскрипції засуджено його на 1.800 м. кари і посаджено в арештах „за політичну демонстрацію" між злодіями і бандитами. Тюремна сторожа не допускає для арештованих харчів і поводить з ними в некультурний спосіб.

Арештовано також гром. Масюкову.

РОГАТИНЩИНА.

В селі Вербилівці арештовано свящ. Степана Городецького, „за протиконскрипційну агітацію". Арештовано також 70-літнього старика під замітом державної зради. Прокуратор скваліфікував „злочин" свящ. Городецького як злочин заворушення публичного спокою з § 65, б. зак. кар. Тепер ця справа відбувається в апеляційному суді у Львові. В цій справі інтервеніював у през. апеляційного суду др. Степан Баран. — В селі Данильче побили жовніри в звірський спосіб Миколу Білика і Петра Татигу. У Миколи Білика, крайно убогого селянина, забрано корець пшениці і корець жита, запрацьоване денним зарібком. У Якима Чачурия ограблено 4 кірці муки і багато дробу. У свящ. П. Смика забрали жовнірі свиню і багато збіжа. Взагалі за опір в конскрипції вивезено з села 15 возів людського майна.

ЧОРТКІВ.

В Чорткові польська влада наложила 1.800 марок кари на Андрія Соробея за це, що він три рази заявив: „Не признаюся до польського горожанства. Я горожанин Східної Галичини". Проти цего засуду внесено рекурс.

На приказ старости Владислава Топольніцкого покарано дальше за відмову від конскрипції свящ. Ілю Кливака гривною 1.800 мп.; проф. Андрія Попенюка атк само; Заряд „Бурси УПТ" (філія) за зволікання карою 600 мп. Всі згодом вносили рекурс. Дня 22. и. м. покарало староство сільця Максима Штокала з Білого семиденним арештом за відмову від конскрипції. Тому що з ним пішла його вдова жінка — кару перенесено на неї, за мужа. Щойно опісля випущено її за зложенням 600 мп. кари.

ЗБАРАЩИНА.

В селі Лубянки вищі арештовано за опір проти конскрипції Степана Гаврилюка, Семка Чепіля та Івана Славуту. Дня 21. жовтня напали жандарми на селян, що вертали зі засідання в справі „Народнього Дому" і побили в страшний спосіб Івана Козака, Дмитра Галещука і Івана Славуту, голову „Народнього Дому". Селянина Івана Славуту засуджено на 10 тисяч марок кари. В цілім селі заплачено 250 осіб по 1.500 мп. контрибуції. Чотирох найбіднійших, що не могли заплатити кари, Барилюка, Мулика, А. Гресія і Марію Передок замкнено до тюрми. В селі Глубічку арештовано Таращука і Лисогора. В селі Іванчанах наложено на учителя Шафранського 10 тисяч марок кари.

СНЯТИНЩИНА.

В місті Снятині розташувалася дивізія 6. полку уланів. На місто наложено високу контрибуцію, з чого двох господарів заплатило по 10.000 мп., двох по 6.000 мп., пятьох по 5.000 мп., одинайцятьох по 4.000 мп., дванайцятьох по 3.000 мп., сімнайцятьох по 2.000 мп., чотирох по 1.000 мп. і кількадесятьох господарів заплатило кару нище 1.000. мп. Окрім цего мусіли зложити господарі великі маси збіжа, скоту і дробу. Командант дивізії сам назначував контрибуції і видавав картки. За Прутом ограбило військо у Дмитра Бордука багато меду, тютюну і збіжа, напавши на дім в ночі: у Онуфра Ткачика забрано овес, у Анни Бордун мід, кури і збіжа, у Андрія Куравського багато ременю і курей, у Миколи Бордуна деякі дорогі річи, у Дмитра Бордуна збіже.

В селі Микулині переводжено контрибуцію за опір проти конскрипції в сей спосіб, що оголошено роздачу цукру, зібрано гроші на цукор, які віддано конскрипційній комісії а за цукор мусів народ платити другий раз. — В селі Залуче командант Данцевич записував собі дати в своїм нотесі.

БОБРЕЧЧИНА.

В Бібрці перевели комісарі конскрипцію проти волі населення. Арештовано Осипа Чемеринського, Михайла Козакевича, Ліщинського з Чорного Острова. Польський офіцир побив Володимира Коцюмбаса. На Івана Коцюмбаса наложено 1.200 мк кари.

В селі Городиславичі все населення спротивилося конскрипції. Командант жандармерії загрозив, що всіх стріляти-ме як собак і тоді вислано в село військо. Ціле село заявило одноголосно, що не признає польського горожанства тільки уважає себе горожанином Східної Галичини. Громадська рада вислала до конскрипційного комісаря своїх мужів довіря, які мали контролювати переведення перепису. Командант Білінськй усунув тих невигідних йому мужів довіря і назначив инших, анальфабетів, які були тільки пасивними свідками всіх надужить. Комісарі виповнили всі аркуші без відома і проти волі населення, підписавши їх власноручно.

РОГАТИНЩИНА.

Село Пуків це одно з тих сіл, що найбільше потерпіли від надужить в часі конскрипції. Дня 15. жовтня обсадив батальон війська село, окруживши навкруги як в бою і почав стріляти на село, з якого все населення втікло до ліса, залишивши в хатах тільки дітей. Жовнірі зловили в селі 70-літного старця Данила Фелиньчина і прикували до кулемета і так продержали цілий день. Коли селяне скрилися в лісах, батальон війська почав пальбу з крісів на ліс. Пізніще кавалерія загналася в ліси і виловлювала селян. Командант Борецкі зловив Настю Кик, а жандарми волочили її через дорогу і по сходах на перший поверх школи, де били її в страшний спосіб. Так само побили нагайкою Сенька Шлюсаря і Бандуру. Жінки, почувши в домі зайк і стогін битих селян, підняли на подвірю зойк і крик. Це розлютило жандармів, вони кинулися між жінок і побили їх. Найбільше побитий Грицько Балюк, який і досі лежить хорий і Василь Пакула, який від побоїв має щодня вибухи крови. Крадіжей, контрибуції і дрібних побоїв се цему селі і не почислити.

В селі Козарі комісар перевів конскрипцію сам, записавши Поляками Українців і Жидів (Давида Гельфмана). Але ціла права комісаря пропала на марне, бо „хтось" викарв в ночі виповнені аркуші з канцелярії і мимо ревізії у писаря Салімі, аркушів не найдено і досі. Село Козарі болючо відчуло втрату аркушів, бо за це не видано для села приділу нафти.

В селі Струтинь арештовано за відмову конскрипційних зізнань М. Атаманчу, Д. Луціва, І. Кіпілу, М. Ясиншина, Д. Кораля, І. Галая, С. Валька, С. Розладівського, Анну Горбуль і Анну Гузар. Село Дібренів ограбено до тла.

КАЛУЩИНА.

В селі Студінка жандарми заквували в ланци Иосифа Бульбана за це, що не хотів подати свойого прізвища при переписі. Мати Бульбана, побачивши закованого сина, почала плакати, тоді жандарм закував разом матір і сина. Так переїджано їх цілу ніч і відставлено до Калуша, де замкнено їх в арешті. Теодора Павлюка били жандарми 13. жовтня в лице. В подібний спосіб переведено перепис в селі Слобідці, Підгірках, Вістові і Кудлатівці.

ДОЛИНЩИНА.

В селі Туря мала населення відмовилося від конскрипції і скрилося в полях і лісах. Конскрипційний комісар зрікся своїх обовязків. Жандарм побив Анну Ящур і під багнетом погнав до канцелярії виповнити конскрипцію. Той самий жандарм побив Василя Дідоху і Василя Слободяна та замкнув на 6 днів до арешту.

ЗОЛОЧІВЩИНА.

В селі Глухові арештовано за опір 12 осіб. В селі Підлипцях арештовано свящ. Лящука і кількох селян.

БОГОРОДЧАНЩИНА.

На конскрипційних комісарів назначило тутешнє старостство головно учителів(льок), не виключаючи й Українців. Коли деякі з останніх відмовилися, староста, вказуючи їм якийсь обіжник шкільної кураторії, змушував до приняття цего заняття загрозою виточення дисціплінарного дохоження. До контролі над кождим комісарем-Українцем приділено все якогось писарчука-Поляка зі староства, суду і т. п. Наслідком цего школи в деяких громадах вже цілі тижні замкнені. В громаді Манява не хотів народ іти до конскрипції, аж жандармерія зігнала всіх до громадського уряду. Відти одначе зараз люде розійшлися. В слідуючих вже днях зганяли до конскрипції ледви по 2—5 людей денно. Про горожанську приналежність конскрипційні комісарі таки не питали, а самі вписували „польська". Так було в селі Манява, Кричка, Кривець, Раковець, Заріче, Росільєць, Горохолина, Волотвина і на Жураки, Богородчани, Лин. т. д.

КАМІНКА СТРУМИЛОВА.

На засіданню шкільної повітової ради дня 28. жовтня в Камінці струмиловій вирішено усунути з учительських посад учителів, що не підписали на конскрипційних аркушах польської приналежности. Усунено з посад Туркевичівну, Чучманівну, Борисикивну і катехита Пришляка. Рішено також звернутися до львівської кураторії з запитом, чи можуть в повітовій шкільній раді засідати особи, що не признають польського горожанства. Це відноситься до свящ. Цегельського і гром. Гаврила Мулакевича, які були членами ради, але вже самі зголосили своє уступлення.

ЛІТЕРАТУРНІ НОВИНИ.

Варшавський дневник „Українська Трибуна" доносить про такі українські літературні новини:

Олексій Лотоцький закінчує виготовлення до друку нового видання своїх читанок. Матеріял основно переглянено, змінено і перероблено.

Дмитро Дорошенко склав „Славянську Енціклопедію". Книжка на 30 аркушів друку, що про кожде славянське племя відомости статистичні і докладний огляд його географії, етнографії, історії й літератури.

Д. Дорошенко зладив теж „Огляд української історіографії" і „Курс української історії".

Ф. Слюсаренко зладив „Підручник української історії".

Евген Чикаленко викінчив свої спомини про 40 минулих літ українського життя.

Андрій Жук зладив історію української революційної партії.

Др. Михайло Лозинський написав більшу працю з. „Галичина в рр. 1918—1920. Її видав Український Соціольогічний Інститут у Відні.

ПОЗІР! НА ВІЧЕ! НЮАРЧАНЕ!
Рідня школа взиває!

Заходом Злученого Комітету Помочі Україні в Нюарку, Н. Дж. відбудеться в неділю, дня 11. грудня 1921 в Union Prospect Hall, So. Orange Ave., cor. Brome St., Newark N. J.

НАРОДНЕ ВІЧЕ

в справі помочі Рідній Школі в Галичині, та річний звіт діяльности З. К. П. Україні.

Бесідники місцеві і замісцеві як Др. С. Демидчук з Ню Йорку і гром. Ом. Ревюк з Джерзи Ситі. 86-87

Початок точно о год. 3. пополудни.

Громадяне! Рідня школа взиває замогильних братів о поміч, котра перележиває тяжкі хвилі істнування свого. Так, приходіть всі громадно на клич Рідної Школи, бо се не партійна боротьба, але загально народня. Рівнож екзекутива сегож комітету здасть річний звіт діяльности своєї. Члени товариств входячі в сей Комітет повинні бути присутні, щоби опісля не було накипів. Вступ вільний всім тим, котрі бажають добра українському народови, а другим иншим вступ заборонений. За взірцевий порядок ручить

З. К. П. УКРАЇНІ:
Ів. Тарнавський, предс.;
П. Костів-Костур, секр.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

NEW YORK, N. Y.

Заходом Ради Злучених Товариств і Братств в Ню Йорку, відограє Трупа Українських Аматорів під управою С. Комишевського представлення **ОРИСЯ,** буденні малюнки з міщанського життя в 4-ох діях, А. Ф. Володського **в суботу, дня 10. грудня 1921 р.** в галі Укр. Нар. Дому, 217 Іст 6-та улиця, Ню Йорк, Н. Й. Вступ: 65 центів. Початок о годині 7.30 вечер. **По представленню забава.** Весь дохід до старого краю для вдів і сиріт. 86-7

PERTH AMBOY, N. J.

В неділю, дня 11-го грудня 1921 Ексцел. Митрополит Шептицький поблагословить відновлену Церков в Перт Амбою о годині 10. рано зі Службою Божою.

Вечером о годині 4.45 відвідає Церков Укр. в Картерет, а від години 7.30 Церков гр.-кат. мадярську і гр.-кат. угро-руську в Перт Амбою.

О годині 3. пополудни відбудеся в Перт Амбою **КОНЦЕРТ** в честь Митрополита в гали Укр. 752 State St.

В понеділок рано о годині 7.30 Екс. Митрополит відправить Службу Божу для шкільної молодіжи і дасть своє благословенне. 84,86,87

NEW YORK, N. Y.

Український Хор в Ню Йорку, Н. Й. устроює **ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ** з-нагоди 10-літного ювилею свого істновання **в неділю, дня 11. грудня 1921 р. во вечер від 7 до 12 год.** в Українськім Народнім Домі, 217-19 E. 6th Street, New York. Початок точно о годині 7. вечер. Вступ 50 цнт. 86-7

ВЕЛИЧАВИЙ БАЗАР

якого ніхто еще не бачив
в WATERVLIET, N. Y.

на сплату довгів церкви св. О. Николая **від пятниці, 2-го грудня до неділі 11. грудня, що вечер від 7 до 12 години.**

Українці дооколичні! Прийдіть усі. Бачити-мете чудові річи; почуєте рідну пісню. Кождий виграє прекрасний фант. Вступ усім вільний.

79-87 КОМІТЕТ.

ДОПИСИ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Збірка на інвалідів.

Вичитавши в часописи „Свобода" поклик п. В. Кашицького з Алентавн, Па., щоби жертвувати дещо на наших 12 інвалідів, котрі є хорі на сухоти і знаходяться під сю пору у санаторії в Стернберку на Мораві (Чехо-Словаччина), я в днях 23-го і 27-го листопада с. р. зібрала на ту ціль межи своїми знакомими отсі жертви: А. Чайковська; А. Кадриш, М. Федишин, А. Вітенко, А. Федишин, о. В. Козоріз, М. Мурин і Ю. Підручний по $1.00; Н. Іваник, К. Гуменюк, С. Лисак і Т. Салітра по 50 цнт.; дрібними датками $4.88. До сеї квоти я сама додала $12.12 і разом за $27.00 вислала дня 30. листопада с. р. чеком Амерікен Експрес Ко. ч. 2347513 суму 2.200 чеських корон впрост до Стернберку, на адресу Андрія Френкля.

Всім ласкавим жертводавцям складаю в імени дотичних інвалідів щиру подяку за їх щедру жертвенність. Нехай Всевишний винагородить Вас за Ваше добре серце всім а всім найліпшим.

З поважанням,
Гафія Бундзяк.

КЛІВЛЕНД, О.

Большевицька брехня без границь.

В 278. числі большевицьких „Щоденних Вістий" була допись від українського Січового Стрільця, який брав участь в галицьких боях, а недавно прибув до Америки (так він подає у большевицьких „Вістях"). Той Січовий Стрілець ані не бачив війни, бо не був у краю, тільки так пише, щоби темним робітникам закручувати голови.

Ось послухайте, які брехні він описує: „Нераз у великій битві з Ляхами ми дійсно не мали зі собою ані одного низшого ані висшого офіцира і то навіть на кільканайцять кільометровім фронті. Ми самі боролись і самі вибирали начальників зпоміж себе. Коли ми побідили, то приходив офіцир пяний і кричав: „Браво, хлопці, браво, але не робіть Полякам збитка".

Дальше пише У. С. Стрілець, що українські офіцири гірше обходилися з українським жовніром ніж Поляки (видно, що обстоює за Ляхами), бо їх абсолютно не обходила українська справа. Ще дальше пише У. С. С., що коли найгірше лялася кров українських жовнірів, то тоді українські офіцири сиділи під покровом польських панночок в обіймах і поцілуях. Опісля пише, як то пани з правительства Петрушевича по станиславівських готелях і своїх помешканнях напаствували 12-літні дівчата.

З тої базґранини видно, що се є злобна большевицька видумка і арґумент, якого большевики все уживають. Як би українські офіцири були так розпустували і не дбали про українську справу, як се Троцького агенти описують в брехливих „Щоденних Вістях", то галицька армія, котрій бракувало оружа й амуніції, була би через 8 місяців не потрафила ставити такого сильного опору Ляхам. Ляцька армія у Галичині була більша кілька разів від української армії і була добре зоружена, бо Ляхи діставали оруже й амуніцію від алиянтів. А що українська армія потрафила так сильний і довгий опір ставити Ляхам, то тільки завдяки добрим командантам галицької армії. Сам польський делеґат, котрий приїхав до Америки, в Клівленді на польськім вічу говорив, що як би були Галерчики не прийшли на поміч, то Українці булиб Галичини не дали Полякам.

Той письмака (він назвав себе „Іван Кудла") вихвалює радянські республіки, а сам чогось приїхав до капіталістичної Америки. Напевно кождий читач такої дописи подумає собі: „Чиж не ліпше було У. С. С. пішки зайти до радянських республік тай веселитись, гуляти і розкоший уживати, ніж їхати бідувати до капіталістичної держави Америки, котра большевикам дуже не подобається?"

Таких У. С. Стрільців, котрі стріляють до Українців і до всього того, що українське, є богато в Америці. Кількох таких У. С. Стрільців поїхали навіть з Америки до Росії, а нині опинилися в буржуазній Галичині, тай пишуть листи до Америки до своїх товаришів, аби їх назад спровадили до капіталістичної Америки. Таким У. С. Стрільцем був і Д. Гальчук, котрого большевики вислали до Росії яко делеґата, аби оглянув, які порядки є в Росії і на Україні. А нині той Гальчук пише большевикам, що з Росії і України зроблено правдиву Палестину, та що Жиди, комісарі і їхні жінки й діти повбирані ходять так як міліонери, а бідний нарід з голоду й холоду гине. Навіть пише Д. Гальчук, що з української мови насміваються, бо на Україні мова урядова є московська і жидівська. Д. Гальчук виразно пише в своїх листах до своїх товаришів большевиків, аби не вірили в те, що пише те сміття большевицьке, бо „У. Щ. Вісти" то бізнесова газета і на неї Жиди роблять „гешефт".

Правда, що богато свідоміщих Українців уже відступили від комуністичної партії, але ті, котрі є платні, то не відступлять, бо то їх бізнес, з котрого вони жиють. А ті темні одиниці, що їх захопили у свої руки, то ними ще якийсь час крутять так, як собака хвостом. Таких У. С. С. нічого не обходить, що Ляхо-Татари за їхніми братами в Галичині вганяють так, як гончі собаки за заяцями; а як зловлять, то буками бють так, що кавалки мяса відлітають. Вони ще кажуть: „Так їм треба, коли не хотять робити революції. Нехай бунтуються!"

Ой схаменіться, схаменіться, бісові діти, бо колись на вас люди будуть пальцями показувати!

Правдолюб.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Дорога до слави українського народу.

Далека-ти, а близька нам,
Кохана вітчино,
Як сонце з неба твоїм ланам,
Ти світиш нам в одно.
Світи нам, вітчино, світи,
Кохана Україно,
Щоб знали ми, куди нам іти
У слушную годину.
У бій, у бій, у бій
За світлий прапор твій, за тебе
[Україно!

Так ця пісня лунала з наших уст торжественною присягою, як той зірвавшийся гураґан, що силою свого розгонистого подуву порушує і підриває усе те, що дасться підірвати, беручи у свої могучі филі, і несе так далеко, як далеко його сила сягає. Звучні слова пісні і спомин поневоленого народу рвали наші серця, а уява гнала наші думки до рідних хат і каплею дощу припадала до кровю і потом скропленої мужицької ниви, шукаючи захисту і притулку. І так довго лунала ця пісня і гомін її розливався росою. Аж зірвався світовий гураґан і закрутився над бідним народом, несучи йому загладу й погибіль. І бідний нарід, як та билина молода, не видержуючи сильного напору, зі стогном повалився на землю.

Зачервонілась від крови земля, розбіглися заплакані осиротілі діти і неодна мати гірко заридала по утраті свого сина. А села наші і городи, замісць пишатися широкими нивами і зеленими садами, а городи пишними будівлями, оповилися чорною свитою пожежі від военного знищення і руїни.

Та не скінчилось на тім, бо лиха доля не залишила своєї опіки над нашим народом. По военній хуртовині прийшли її наслідки: голод і хороби. А найбільшим нещастєм, яке упало на наш український нарід, то військовий наїзд наших сусідів Поляків, котрі, скориставши з безсильности українського народу, заприсяглися знищити його життє, щоб самим посісти його землю, котра є одиноким средством для його прожитку. І мов той хижий орел, сівши на тіло Прометея, роздирає його грудь і живцем пє кров з його серця. Поляки замикають українські культурно-наукові інституції, нищать свідоміщі верстви українського суспільства і тим убивають всяку, навіть найменьшу його прояву до культурного життя.

А що-ж ми на це кажемо? Чи здрігнулось наше серце на вид цеї муки і безперестанного конання нашого народу? Чи озвалась наша совість на вид цего терпіння, плачу і розпуки, що долітають до нашого слуху? Ні! Нема у нас серця, ані совісти у нас нема! А за розум то нема що і згадувати... Бо розум наш ми запорпали в купу гною самолюбства та зажертої нетерпимости і гніву самих до себе. Бо всі спільні справи, котрі тичаться загалу нашого народу, замісць упорядкувати й оперти на взаїмности і порозумінню, то ми цю справу розбираємо з точки погляду партійної приналежности, або ще гірше: на підставі приватних, особистих інтересів.

І замовкла наша пісня, немов під землю запалися наші народні почування і наша довжність та заінтересованнє рідним краєм і долею нашого народу. Найважнійший час ми прогайнували без найменьшої користи для нас, для українського народу в Европі. І замісць згуртувати всі наші сили та повернути їх в напрямі визвольної боротьби нашого народу аж до політичної незалежности, то ми всю нашу енерґію зужили на взаїмну боротьбу і партійну ненависть. Так, як стадо гончих собак, що стративши зі своїх очий жертву, за котрою гнали, збіглись до купи і зачали жертися самі поміж собою.

А час скоро минає! Український нарід терпить і жде свого визволення. Чужі наїзники не тільки шкіру зняли, але і кров вже виссали з українського селянина. А тепер Поляки зачинають уже жили з нього рвати, бо бояться, щоби безсильний кістяк, котрого польські політичні хроби точуть не роки, але віки, знов не прийшов до життя і сили, та щоби нужденного червака не розтоптав посеред дороги.

Український нарід карається, терпить і простягає свої руки до своїх братів о ратунок, в надії, що може бодай свої почують його голос, може у своїх озоветься чувство милосердя і свої дадуть для своїх. Але не меньше від чужих і у своїх завмерло почуттє милосердя супроти своїх конаючих братів. І замісць людського чуття, нас опанувала цілковита байдужність до свого і до своїх. Лютий наїзник намагається знищити все те, що літами наш нарід будував і кровю своєю поливав, а ми тут в затишу і серед вигоди станули собі на боці і з кпинами глядимо в цю сторону, де вороги беруть на хрест наше тіло. І не здрігнеться наша совість; серця наші закаменіли від лютости, як у тої товпи, що бігла за Христом до Пилата і кричала: „Розпни, розпни його!" Так і ми в своїй закаменілости і отупінню ждемо без найменьшого протесту, коли повисне на шибениці наш український нарід.

Кровава жертва, яку приніс український нарід, є надто велика і чашу свою він випив аж до дна. Але чи видержить ця шибениця, на котру хотять повісити нас сильні міра сего, то в це мені вірити не хочеться, бо під тягаром сорок-міліонового тіла всяка, і найсильнійша шибениця завалитися мусить!

Тепер ми повинні сказати до себе: „Совершилося! По тяжкім терпінню і муках дорога мусить бути промощена до слави українському народови!" Тепер ми повинні вкинути всі свої запасні резерви, які у нас ще находяться під теперішну пору, до боротьби з напастними окупантами наших земель і своєю енерґією ми повинні помогти нашому селянинови, мужикови стати свобідним горожанином на своїй землі, і щоби той селянин міг сам покористуватися плодами праці власних рук.

В. Мандзюк.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. „Запорожська Січ", від. 67, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 11. грудня, в галі Форестер при Мейн стр. На порядку нарад вибір нового уряду і другі справи. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00.—М. Мельник, предс.; І. Пиріг, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Стефана, від. 391, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о годині 7.30 вечером в понеділок, 12. грудня, в гали церковній при улици Сусекс і Грін. На порядку нарад буде звіт урядників за цілий рік і вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — М. Долошицький, предс.; Г. Павлик, секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Тов. „Вільна Україна", від. 187, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о годині 3.30 пополудни в неділю, 11. грудня, під ч. 141 Мейн стр. Будеться вибирати новий уряд, тому кождий член повинен явитись. Неявившийся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт. — А. Норобович, предс.; І. Чупрун, секр.